

Barkaraufartúba (tracheostomy)

Útskriftarfræðsla

Hreinsun húðar umhverfis túbu

- Skipta þarf um svamp/mottu daglega og þvo húðina umhverfis túbuna til að minnka hættu á sýkingu. Ef slím safnast fyrir undir svampinum getur þurft að skipta oftar.
- Fylgjast þarf með húðinni og vera vakandi fyrir bólgu, roða og vessa.
- Ekki má losa um böndin sem halda túbunni meðan skipt er um svamp/mottu. Ef böndin eru laus, getur túban hrokkið út við kröftugan hósta.
- Húðin næst túbunni er þvegin með soðnu vatni eða kranavatni. Hægt er að nota bómullarpinna til að hreinsa undan vængjum túbu. Síðan er húðin þerruð vandlega til að draga úr hættu á sýkingu. Ef húð er viðkvæm er gott að bera húðverjandi efni á hana.
- Svampi/mottu er smeygt undir vængi túbunnar. Svampliðin á að liggja næst húðinni og opið snýr upp að höku.

Hreinsun á innri túbu

Slím getur safnast fyrir í túbu. Mikilvægt er að koma í veg fyrir að það verði of þurr eða seigt, til að hægt sé að hósta því upp úr túbunni og það safnist ekki fyrir þar. Slímmyndun minnkar smám saman þegar slímhúð öndunarvegar hefur vanist túbu. Stundum er þörf á að nota sogtæki til að soga slím úr túbu. Þá er mikilvægt er að kunna á tækið og geyma þar sem auðvelt er að nálgast það.

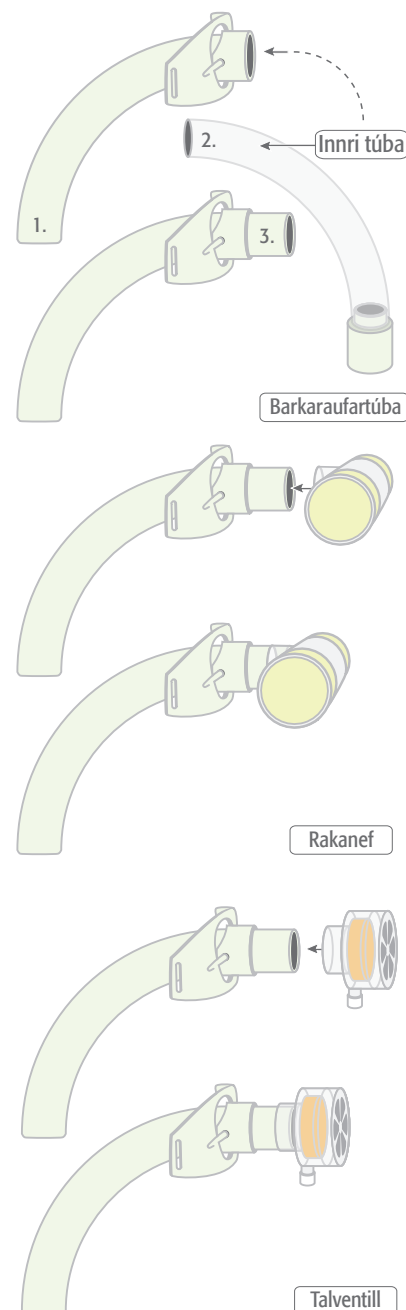
- Mikilvægt er að þvo og spritta hendur vandlega áður og eftir að átt er við túbu og umbúðir.
- Innri túban er losuð með því að draga hana beint út og hún síðan hreinsuð og skoluð með soðnu vatni eða kranavatni a.m.k. tvisvar til þrisvar á dag á dag og oftar ef með þarf.
- Ef mikið slím er í innri túbu má ná því með bómullarpinna eða pípuhreinsara. Einnig er hægt að láta kranavatn renna í gegnum túbuna.
- Innri túban er þerruð eða vatnið hrist af henni áður en hún er sett á sinn stað. Mikilvægt er að ganga úr skugga um að túban sitji föst.

Rakanef

Rakanef er notað samkvæmt fyrirmælum lækis, yfirleitt á næturnar eða ef sjúklingur leggur sig yfir daginn. Skipta þarf um rakanef daglega og oftar ef það fyllist af slími. Ef slímhúðir eru þurrar eða slím þykkt, þarf að huga að því hvort loftið í svefnherberginu sé nægilega rakt. Hægt er að auka raka með því að hafa skál með vatni á ofni eða nota rakatæki. Einnig er hægt að minnka hættu á að slímhúðir þorni með því að drekka um tvo lítra af vökva á dag.

Talventill

Talventill er einungis notaður á daginn og samkvæmt fyrirmælum lækis. Skipta þarf um síu einu sinni á sólarhring, jafnvel oftar ef slímmyndun er mikil. Ventilhúsið á talventlinum er þvegið daglega með vatni og loftþurrkað. Ekki má nota sápu eða önnur hreinsiefni á talventilinn. Hvern talventil má nota í tvær vikur en eftir þann tíma er ekki hægt að treysta því að hann starfi rétt.

Skipt um hálsband

Skipt er um hálsband eftir þörfum. Þegar það er gert er nauðsynlegt að hafa aðstoðarmann sem heldur við túbuna á meðan band er losað og nýtt fest. Hálsbandið er hæfilega þétt ef hægt er að setja fingur milli bands og hálsins. Ef hálsband er of laust getur túban farið á hreyfingu og sært húðina. Ef hagræða þarf hálsbandi er best að gera það með því að losa franska lásinn aftan á hálsi.

Hafa á strax samband við Neyðarlínu í síma 112 ef:

- erfitt er að anda gegnum túbu eða grunur er um að fastur slímtappi þrengi túbu.
- túba hrekkur úr stómaopi og ekki er hægt að koma henni fyrir aftur.

Hafa á samband við göngudeild B3 eða bráðamóttöku ef:

- aukinn roði, bólga eða vessi er við stómaop.
- ber á grænleitum slímuppgangi.

Eftirlit

Eftir útskrift af sjúkrahúsi fer eftirlit fram á göngudeild skurðlækninga B3 í Fossvogi. Á 6-8 vikna fresti er skipt um barkaraufartúbu á deild B3. Þeir sem búa utan höfuðborgarsvæðisins fá þjónustu í sinni heimabyggð.

Sölustaðir hjálpertækja og kostnaður

Við útskrift af sjúkrahúsi er beiðni send til Sjúkratrygginga Íslands fyrir viðeigandi hjálpertækjum. Sjúkratryggingar greiða kostnað samkvæmt gildandi reglum, sími 515 0000.

Í Lyfju hf, Lágmúla 5, 105 Reykjavík, sími 533 2300 starfa heilbrigðisstarfsmenn sem veita ráðgjöf og sinna þjónustu við fólk með barkarauf. Póstsendingarþjónusta er við landsbyggðina.

Nauðsynlegar vörur

- Barkaraufartúba í rétttri stærð og talventill samkvæmt fyrirmælum læknis
- Til öryggis þarf alltaf að vera til auka túba
- Svampur/motta fyrir túbu (umbúðir)
- Hálsband til að festa túbu
- Grisjur til að þrifa húð
- Einnota hanskar
- Sogtæki, sogslöngur og sogleggir ef með þarf
- Húðverjandi pinnar eða úði til að bera á húð ef þörf er á
- Sturtuhlíf til að setja yfir túbu þegar farið er í sturtu
- Rakanef

Símanúmer

Göngudeild skurðlækninga B3 í Fossvogi

543 7390

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis. Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahússins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunnið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga. Landspítali er kennsluspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.